

ՄՈՒՍԱՆ՝ ՊԱՏԱՐԱԳԻՉ

Զոհաբերի մը բոլոր երկիւղածութեամբը
Կօշիկներս հանեցի ու բարձրացայ
Ըղձանքներուս սեղանը սրբազան .

Եւ , քահանայի մը պէս ,
Որ իր խոյրը կը հանէ ,
Վեր առի զանկս գլխուս վրայէ ,
Ու բազկատարած կը մրմնջէի
Փառաբանութիւն մը .

Զարմանօրէն նոր , վսեմ , յուզիչ :

Ժողովուրդին համար՝ որ կրսպասէր ,
Վարը , տաճարին վեհապանծ գմբէթին ներքեւ ,
Այն ժողովուրդին համար որուն վրայ կը գուրգուրամ ,
Ուղեղս հանեցի եւ զրի
Խորանին վրայ ստտուածահաճոյ ,
Պատարագելով բաշխելու համար
Ժողովուրդին որ զիս ծնաւ
Եւ զոր արդարեւ կը պաշտեմ :

Ահա որ խոռոչներուն մէջ ըզնզիս .
Կծիկ-կծիկ երազներ ու տառապանք կը դալարուէին .
Եւ լուսավառ կերոն մը
Կեդրոնէն կը բարձրանար
Աղամանդէ խաբիսխի մը վրայ .
— Անպատրանք յոյսը՝
Փրկուելու կանչուած ժողովուրդներուն :

Այլ կողմը դրուած է Խորհրդատեարը .
— Համեղաճաշակ մասունք մը հին գիրքերու —
Մինչ դէպի ձախը դեռ կը շարժէր
Գարշելի միջբրուր վհատութեան :
Կտրեցի զայն ու նետեցի .
Ու պլըշկած մատուռներս լուացի
Ոսկիէ լուացալիոնքին մէջ խանդավառութեան :

Հասաւ քարոզի ժամանակը . . .
Դառնալով ժողովուրդին ,
Որ կազօթէր ջերմեռանդօրէն
Եւ արցունքոտ աչուըններով , ըսի . —

« Քեզի՛ , սիրելի՛ ժողովուրդ ,
Աւետիս մը ունիմ այսօր .
Ջաւակներդ որ զիրար կատէին
Ու աղջիկներդ սգաւոր
Ա՛լ սկսած են սիրել զիրար :
Անցա՛ն այն օրերը երբ անոնք
Կը կռուէին իրարու հետ
Որոշելու համար թէ
Ո՛վ է տւելի խաղաղասէր :
Անկարելի է չհամոզուիլ
Անկեղծութեանն այն թովող շեշտերուն
Որ քաջակորով զաւակներուդ
Շրթունքներէն կ'ելլեն . . .
« Միանա՛նք , միացանք » աղաղակելով :

« Ու թշնամին կծկահցաւ . . .
Սիրտով վիրաւորները
Ներեցին իրենց անզգոյշ եղբօր անարգանքին ,
Եւ ամէն փառասէր հաւատաց
Որ պէտք է մեռնի :

« Խուռներամ , ամէն դիպց ելեր կուգան ,
Իրարու անծանօթ ծնունդներդ .
— Անոնք՝ զոր հալածանքի ճամբուդ վրայ
Հոս ու հոն կը ծնէիր , կը ցանէիր ,
Հանգստի երկվայրկեաններուդ :
Ու հոս , ըզձանքներու Սեղանիս առջեւ
Պիտի հաղորդուն լոյսէն այն կերոնին
Որ սա Խորանիս վրայ պատարագուող
Ուղեղիս մէջ կը վառի :

« Ասանկ վերածնութիւն եղբայրացման սիրոյ ,
Եւ անձնդիր զոհաբերման ,
Նմանը տեսնելու համար ,
Կամ ար:մատը գտնելու ,

Պէտք է դարերու մէջէն շատ ետ երթալ ,
Դէպի դարը Նզիշէի .
Ուր Հայ Մուսան , հարս ու կուսան
Դիրկ գրկի , իրենց արեամբ ոռոգելին
Փրկութեան ծառն ինքնատուենկ , եւ ,
Մասնաբարձ սեղանին վրայ նախընծայ ,
Իրենց անձը զոհաբերին
Ազատութեան Աստուծոյն » :

1901

W. H. F. H. S.

ՄՈՒՐԱԿԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Արուսեակ

Արեւի հետ ունեցած հեռաւորութեան կարգով Արուսեակն է որ Փայլածուն անմիջապէս ետքը կուգայ, հետեւաբար մեր ու Փայլածուն մէջտեղ կը գտնուի քանի որ Արեգակնային Հանրապետութեան պալատներէն աւագինը Փայլածուն է եւ երրորդը Նրկիրը : Փայլածուն 57 միլիոն քիլոմէթր հեռուէն կընէ Արեւին այն շրջանը զոր Նրկիրը 149 միլիոն եւ Արուսեակը 108 միլիոն քիլոմէթր հեռաւորութեամբ կը կապուին :

Նրկնքի վրայ ամենէն փալփուռն աստղն է Արուսեակը, որուն ոլորտոյթը Նրկրիս ոլորտոյթէն փոքր ըլլալով՝ Փայլածունն պէս Արեւին բոլորաթիւ կը մնայ միշտ եւ անոր լոյսը կանդրադարձնէ ողնորուած ցոլքով մը :

Նրբ Արուսեակը Արեւը կանխող կէս-ոլորտոյթին մէջ գտնուի, առաւօտուն Արեւելքի կողմը կը տեսնուի Արեւին ծագումէն մէկ , երկու եւ մինչեւ իսկ երեք ժամ առաջ : Ճիշդ այս պատճառով շատ հին ժամանակներու մէջ՝ « Առաւօտեան աստղը » , « Հովիւին աստղը » , « Լուսաբեր » անունները կուտային անոր : Իսկ երբ գտնուի այն կէս-ոլորտոյթին մէջ որ Արեւին կը հետեւի , իրիկունները Արեւմուտքի կողմը կը տեսնուի եւ ինքն է որ բոլոր աստղերէն առաջ կը վատի վերջալոյսի հրայրքովը : Արուսեակը Արեւին անհետանալէն մէկ կամ երկու ժամ վերջը տակաւին կը մնայ հորիզոնին վրայ եւ անոր համար « Նրկոյեան աստղ » « Դիշերավար » անուններով կը ճանչցուէր հին ատենները : Հեռագի-